

Or Pg 52 B : 39

GOEJE, M. J. DE

XI

u brieven (46-49)

1895 (08-14) - (11-26)

Welleerden 14 Aug. '95.

Hooggeachtte vriend,

Uwe beide laatste brieven waren in hoofdzaak reeds beantwoord in het schrijven, dat ik onmiddellijk na ontvangst van het telegrafisch bericht ontrent Van Roskel aan U verzond. Van harte hoop ik, dat het U gelukt is, van den Minister de nodige medewerking te krijgen en dat Van Roskel de zaak onder de door mij genoemde condities aandurven zal. Zijn keuze van een onderwerp voor een Gidsartikel uit de mevrouw Perz. Litteratuur was niet gelukkig te noemen; route-lossen reisverhaal is nauwelijks denkbaar, en men zou haast denken, dat de Sjikh een zijn onvolwassen amasi met de bedistering van reisindraken had belast.

U komt wel steeds meer leven in de bronzen der Indologie; nu meer de diascritie van

Tendeloo, die ik met veel belangstelling las en naar aanleiding waarvan ik hem uitvoerig heb geschreven. De verrukking over zijne resultaten heeft hem wel wat al te veel van die bewustheid zijner persoonlijke waarde ingeboezemd, die naar zijn beweren zich o.a. in het gebruik van echte pronomen uit; ook treden de feiten, waaraan de Mal. taalbeoefening zoo groote behoefte heeft, wel wat op den achtergrond tegenover de beschouwingen, en heeft T. zich door overdreven bewondering zijner eigene theorie wel eens laten verleiden om sommige feiten, die mi eenmaal voor hem bestaan geen permissie aan hem gevraagd hebben, te ignoreeren, ja zelf te negeren: zoo het bestaan van mevormen als nomina en van p̄er. vormen met verbale kracht. Liever dan „goed“ Maleisch, dat hijzelf eerst op het onberoepte gevoel of moet vaststellen, had hij zich één levend Maleisch dialect dan wel de kunsttaal

van éénen auteur tot object van studie moeten kiezen, met zorgvuldige vermijding van elk poging om het bestaande naar zijne inzichten te corrigeren. Maar in weerwil van deze en dergelijke principiele fouten en van de soms lachwekkende exuberantie van zijnen stijl, heeft hij toch belangrijke bijdragen tot verheldering der grammat. begrippen op Maleisch gebied. En me zitten we al weldar nieuwsgierig uit te zien naar de Phonetica van Fokker; zijne begrippen dienaangaande zullen wel wat arbitrair zijn, want ik herinner mij, dat hij eens den geleerden Arabier Sajjid 'Adhman bezocht en dezen vroeg, hem voor het eerst in zijn leven eens de ware uitspraak der Arab. consonanten te laten hooren, waaraan hij, toen de Sajjid ze hem alle gehoorzaam voorzagsproken had, dezen vertelde, dat er niets van denigde!

Uwe wenschen ten aanzien der Lombokesche

manuscripthen vind ik zeer begrijpelijk en wel te verdedigen; toch twijfel ik, of men ze naar Leiden zal willen zenden. De Regering hier is in zulke dingen vrij wel particularistisch, vele bestuursleden van het Bataaf. Genootschap evenzeer, en ik weet zelfs niet, of Brandes (hewel hij principieel de wenselijkheid toegeeft) wel voor zulk een regeling zou zijn. Ik zal gaarne mijns best doen, maar het succes acht ik verre van verzekerd.

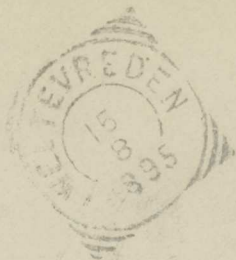
Over de Djiddahsche ongelukken heb ik iets in den Javabode geplaatst en U een ex. doen toekomen. De Turken hebben daar eene moeilijke taak; zij staan steeds tuschen twee vuren, dat der Europeesche stoommachinas en dat der van alle verandering afkeerige soetijn. Jussone, dat Haven Droese ex. gear. consul is gebleven. De Sturlet is een opgeblazen nonsens-man.

Met hartelijke groeten aan U en de Uwen,

Worgachtend Uw

C. F. W. W. W. W.

X01

Prof. Dr. M. J. De Goeje

Leiden.

14/7/05

X02

D 16

1895-09-06

01

Welkomeden, 6 September 95

Hooggeachtte vriend,

Drie dagen na ontvangst Uwer letters van 20 Juli kreeg ik reeds inzage van het afschrift van des Ministers antwoord aan U, dat den G. G. was toegezonden. Het is niet bepaald gunstig, maar het laat een deure open en die zal men waarschijnlijk hier over houden.

De begroening laat toe, iemand die hier is, tijdelijk te benoemen tot tualamblasser op het minimumsalarie (f 300 - 's maanden) de Directeurs van O.E.N. heeft thans den G. G. voorgesteld om aan des Ministers te schrijven, dat Van Renssel, als hij op eigen kosten hier komt, op zulk een tijdelijke aanstelling mag rekenen, en waarschijnlijk zal dat voorstel in goede aarde vallen, zoodat dus de Minister

slechts de kleine moeite heeft te doen. U daer-
van kennis te geven om de zaak tot stand
te doen komen, zonder eenig gevaar voor zijn
verantwoordelijkheid. Hij prijnt ook bang zijt
aan hand water te branden.

Heeft de kennisgeving U bereikt, dan zal
D.H. zich allens, zonder overhaasting, kunnen
voorbereiden om in 1896 hier te komen; 't
best is, dat hij mij vooruit in kennis stelle
met den vermoedelijken datum zijner komst
alhier, omdat soms van een dag vroeger of later
medegedeeling een maand tractement
kan afhangen.

De quacra der Dombosche mas. zal nu
eerlang in behandeling komen; ik besprak
de wenselijkheid der expeditie naar Europa
met Potander, die mijne argumenten wel,
maar mijne conclusie niet toezag. Het zal
dus eenig moeite kosten, vrome daer de cata-
logisering deze collectie door hem al onder

handen genomen is en dus het bezwaar van
ongecatalogiseerd bezwaar blijft, in casu
vervalt.

Mijn vriend de Mekkaansche professor Sajjid
Abdallah Lawani, die des bijz. voor
Ibn al-Mogarrab's Divān schreef, is
meer hier gelogeed; ik geniet ervan, want
zulke geleerde lui treft men onder de
hier gevestigde Arabiers slechts bij uitzondering
aan. Eveneens hij kwam dan
ook slechts uit noord, door des Gouverneurs
ongerechtigheid hem het verblijf te Mekka
tijdelijk onmogelijk maakte.

Met hartelijken groet van U en de uwen,
Vroegachtend
Uw

C. Snouck Hurgronje

1895-09-17

01

W.ⁿ 17/9 '95.

Hooggeachte vriend,

Loofs U gebleken zal zijn, is hetgeen
Uwe letteren van 19 Aug^s (Luzern) mij mede-
deelen, mij reeds ruim een week tevoren lang
officiëusen weg bekend geworden, en zijn de
zaken in gunstige richting behandeld. Intus-
schen zou ik W. Runkel niet raden, zich
met zijn vertrek te overhaasten, in geen geval
moet hij vertrekken voordat hij direct of
indirect van den Minister heeft vernomen,
dat de Gouv.-St. medegedeeld heeft, hem tij-
delijk te zullen aanstellen. En dan is het nuttig,
dat ik een niet al te korten tijd tevoren op V.R.'s
komst ben voorbereid. Ik hoop dat deze raad
niet te laat zal komen.

Mit hartelijken groeten aan U en de uwen,
steeds verzagend

Uw

C. Schindler

Welleerden 26 November 95.

Hooggeachte vriend,

Inkele dagen voordat U Konkel hier aankwam (10 deze), ontving ik twee letters, en die van Vrede aan U ontrent zijn zaak.

De Minister zou U ongetwijfeld geschreeven hebben, dat hij hiernede niets anders deed dan een hem door den G. Gl. ongedragen broodschap uitrichten — hetgeen maandelijks meervoulen voorkomt — en zelf geheel buiten het onderwerp die broodschap bleef; en men meende hier, dat het voor U R. beter was, met zulk een verzekering in den zaak de reis te aenvaarden. Maar omdat ik vernam, dat hij reeds vertrokken was, heb ik poos hoorde genomen en bevonden, dat men hem bij aankomst spoedig zou helpen. Den dag zijner aankomst heb ik nader met den Directeur van O. S. en St. overlegd, en nu is hij al „tijdelijk

aangesteld als taalambtenaar" en verder aan mij toegevoegd tot speciale opleiding.

Hij bezocht nu bij mij en heeft een goeden indruk op mij gemaakt; wel had ik gedacht, dat hij van Britisch en Islam meer wist dan het geval blijkt te zijn. Hij zal zeer lang werk hebben, alvorens zich met Arabieren en zelf met geleerde Jolanders in conversatie te kunnen begrepen en van hetgeen men hier de "kitab" noemt, moet hij eigenlijk nog beginnen studie te maken. Als hij nu maar gezond blijft, zal dat, hoop ik, met kracht aangepakt, allengs beter worden.

Fendelov is ook bij mij geweest; zijn persoon en wat ik met hem bespreek, maakte in hooge mate nog den zijnen dissertatie den indruk van oppervlaktigheid en ongeblesenheid bij grooten aanleg en volhardingsvermogen. Wat hij weet en kent, is eigenlijk zeer weinig, maar des

te grooter zijne macht ons voorbange conclusies te trekken en apodictisch opzimbouende dwalingen voor zijne rekening te nemen of sinds lang bekende dingen als nieuwigheden voor te stellen. 't Is wel jammer, dat zooveel bevelenans der Indoniesische talen en of meer strepen door het hoofd loopen.

Ten aanzien der Lombok-handchriften heeft het Batav. Genootschap de Regering geadviseerd, dat er in bijzondel tegen plaatsing der collectie te Leiden geen bezwaar was, maar dat het beter scheen, de handchriften hier te laten, zoolang Brandes hier zal zijn, daar bijna al die mas. Oudjavanees zijn, en dus binnen het hem special tot studie aangewezen vak vallen.

Orlans ontving ik Landberg's Arabia III. Zulke gambus-sylus vindt men hier te

Briten bij tientallen, en hetzegen dby. over
 de taal mededeelt, is te weinig en ook
 te weinig vrij van fouten om er zoo'n ophof
 bij te maken. Het boekje toont overigens zijn
 schrijver nog geheel in de oude rol van
 chorlatan. Ten behoeve van zijn Duitische
 vakgenooten — die immers geen Fransch
 verstaan? — zegt hij, ook een kleinigheid
 in het Duitisch te schrijven, opschreef hij
 daarmede een afspraak schendde, die hij
 met de firma Brill gemaakt had —
 een afspraak, die hij dan al meermalen
 geschonden heeft, en die natuurlijk absurd
 is, daar het dies heeren niet schelen kan,
 in welke taal men schrijft, wanneer men
 zelf de kosten van den druk draagt.

Voor zijn „gansse Orient“ van voreen
 is nu „heel Zuid-Arabie“ in de
 plaats getreden, vertegenwoordigt door
 Reinhardt's Grammatica, een paar

kevals in Aden, en twee Hadhranieten.
 Zijn speech tot de Bedanieren is even
 Segnab-waardig als zijn nieuwe
 theorie — geheel in strijd met wat hij
 leerde, toes hij zelf nog reizen deucht
 te ondernemen — dat men te Futzing
 even goed Hadhranietisch kan leeren,
 als door onder de Hadhranieten te leven.
 Hij vervult al die humbug en leugens
 met onbeschrijflijken weerzins, en trots
 Abammon des Baubiddelzke blijft Don
 Carlos voor mij een Schwindler in
 folio.

In den laatste tijd bezoekt Allah mij
 nu en dan met nierkolieken, gelukkig
 niet levensgevaarlijk, en zelfs niet zoo
 pijnlijkh om mij te roepen met Moltzer
 in de groacht te springen, maar toch
 meer pijnlijkh dan iets wat ik tot dus-
 verre bij ervaring heb leeren kennen.

Ik hoop echter, dat de trouwe naleving
van het mij voorgeschreven dieet mij
geheel van die stormisten der digestie
zal bevrijden.

Met vriendelijke groeten aan U en de
Uwen steeds bezichtigend

Uw

C. Frankenburg

X01

Prof. Dr. M. J. De Goeje

26/11/95

Leiden.

X02

A 8

Waltewreden. 26 Nov. 1775.

501

Hooggeachte Leer.

Verleden week ben ik in welstand hier aangekomen, en zeer vriendelyk door den heer Smeek ontvangen. Den dag na myne aankomst heb ik myne opwachting gemaakt by den Directeur van Ond. Zeeved. en Nivverh. Ik droeg hem myne zaak voor, en hy beloofde my, my dienzelfden dag ter benoeming voor te dragen. En drie dagen later stond de benoeming tot tydelijk ambtenaar voor de talen in de Courant. Maar ik wilde eerst het officieele befluit afwachten. Dit kwam gelyken, en zoo kan ik U nu met alle zekerheid melden dat de zaak in orde is. Straksge ik weder naar den Directeur, om nog enige kleinigheden te vernemen. Later schryf ik U meer daaromtrent. Dat deze zaak zoo spoedig haar beslag gekregen heeft, is zeker voor een groot deel te danken aan de moei-

te vanden Directeur, maar voor een
grooter deel aan de schikkingen van
de Heeren in Holland. Voor die vele
moeite en zorg die aan het beëindigen
der zaak voraafgegaan zijn, blyf ik U
steeds erkentelyk.

Nu kan ik ernstighs ghehaast; zeer spoe-
dig laat ik een langeren brief volgen.
Ik hoop zeer dat het U en den Uwen goed
gaat; wanneer ik dit later eens mocht
vernemen, zou ik dat of hoogen prijs stellen.
Met de meeste hoopachting,

en vele groeten aan de Uwen

Uw dw. d.

Ph. S. van Konkel.